UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT

UNCTAD

PULSAR FINCOP & EDUCOP

DHE KP PËR RAPORTIMIN E INTEGRUAR DHE TË QËNDRUESHMËRISË, BANKA BOTËRORE

DISKUTIM INTELIGJENT NDËRAKTIV PËR RRJEDHOJAT QË RAPORTIMI PËR QËNDRUESHMËRINË KA PËR KONTABILITETIN E SEKTORIT PUBLIK

30 mars 2021

Tatiana Krylova, Drejtuese e Degës së Sipërmarrjeve, UNCTAD

ISAR SDG Reporting

UNITED NATIONS UNCTAD

TENDENCAT E FUNDIT NË RAPORTIMIN E QËNDRUESHMËRISË

- inkorporimi i faktorëve mjedisorë, shoqërorë dhe qeverisës në aktivitetet dhe instrumentet financiare të tregjeve të kapitalit është kthyer në trend ***të zakonshëm*** të qëndrueshmërisë gjatë viteve të fundit
- njohja e rolit të tij në:

➢ përmirësimin e vendimmarrjes së organizatës paralelisht me fuqizimin e mbrojtjes dhe informimit të investitorëve dhe palëve të tjera të interesit; nxitjen e ***tregjeve***, ekonomie dhe shoqërive efikase dhe transparente; lehtësimin e zvogëlimit të risqeve në sistem

➢ përmirësimi i ***sistemeve të kontrollit të brendshëm*** dhe praktikave drejtuese të organizatës

➢ kontribuon për përmbushjen e ***objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm***; në veçanti, raportimi për OZHQ 12.6.1 “Numri i shoqërive tregtare që publikojnë raporte të qëndrueshmërisë”

➢ ***pandemia*** e sëmundjes së koronavirusit e ka rritur ndjeshëm fokusin te çështjet e qëndrueshmërisë

UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT

TENDENCAT TË TJERA TË FUNDIT NË RAPORTIMIN E QËNDRUESHMËRISË

- Njohja e faktit që ekzistenca e kornizave dhe standardeve të ndryshme të raportimit të qëndrueshmërisë jep informacione jo të njëtrajtshme dhe jo të plota, të cilat nuk mund të krahasohen me lehtësi mes shoqërive tregtare
- Pranimi i faktit se ekziston nevoja për të nxitur punën dhe bashkëpunimin në të gjitha nismat drejt një pakete unike, koherente dhe solide standardesh për raportimin e qëndrueshmërisë e cila do të siguronte të dhëna të njëtrajtshme dhe të krahasueshme
- Nevoja për të ndihmuar në ndërlidhjen e raportimit të integruar dhe për të siguruar baza të barabarta të raportimit financiar dhe të qëndrueshmërisë
- IOSCO, SNRF, 5 të Mëdhatë (GRI, SASB, IIRC, CDSB, CDP), EFRAG

SFIDAT KRYESORE NË RAPORTIMIN E QËNDRUESHMËRISË

- Mungesa e kapacitetit rregullator, institucional dhe teknike për t'ua përshtatur mjediset kombëtare të raportimit të shoqërive tregtare ndaj kërkesave të reja që rrjedhin nga Agjenda 2030 dhe për të vlerësuar në mënyrë efektive kontributin e sektorit privat kundrejt arritjes së OZHQ-ve
- Mungesa e njëtrajtshmërisë në informacionet financiare të raportimit të qëndrueshmërisë në përgjithësi
- Vështirësi në harmonizimin e qëndrueshmërisë me kuadrin monitorues të OZHQ-ve dhe treguesit e tij
- Nevoja për bashkërendim më të mirë në të gjitha nivelet
- Mekanizma për mbledhjen e të dhënave në nivel kombëtar

SFIDAT KRYESORE NË RAPORTIMIN E QËNDRUESHMËRISË

- **Mungesa e kapacitetit rregullator, institucional dhe teknike për t'ua përshtatur mjediset kombëtare të raportimit të shoqërive tregtare ndaj kërkesave të reja që rrjedhin nga Agjenda 2030 dhe për të vlerësuar në mënyrë efektive kontributin e sektorit privat kundrejt arritjes së OZHQ-ve**
- Mungesa e njëtrajtshmërisë në informacionet financiare të raportimit të qëndrueshmërisë në përgjithësi
- Vështirësi në harmonizimin e qëndrueshmërisë me kuadrin monitorues të OZHQ-ve dhe treguesit e tij
- Nevoja për bashkërendim më të mirë në të gjitha nivelet
- Mekanizma për mbledhjen e të dhënave në nivel kombëtar

Instrumenti i Zhvillimit Kontabël (IZHK) i UNCTAD-së

- Prezantuar në 2012 për të vlerësuar kapacitetin e vendit për raportim cilësor të ndërmarrjeve, zbatuar në rreth 20 vende
- Instrument për të identifikuar boshllëqet, për të vendosur për prioritetet dhe për të hartuar plan veprimi për reformimin e sistemit kombëtar të kontabilitetit dhe raportimit drejt raportimit cilësor financiar dhe të qëndrueshmërisë që të jetë i krahasueshëm në nivel ndërkombëtar
- Mundëson monitorimin e progresit gjatë kohës
- Ka një kapitull mbi kontabilitetin e sektorit publik
- IZHK është përshtatur kohët e fundet për ta bënë më shumë theksin te raportimi për mjedisin, qëndrueshmërinë dhe qeverisjen dhe OZHQ-të

UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT

Spidergraph

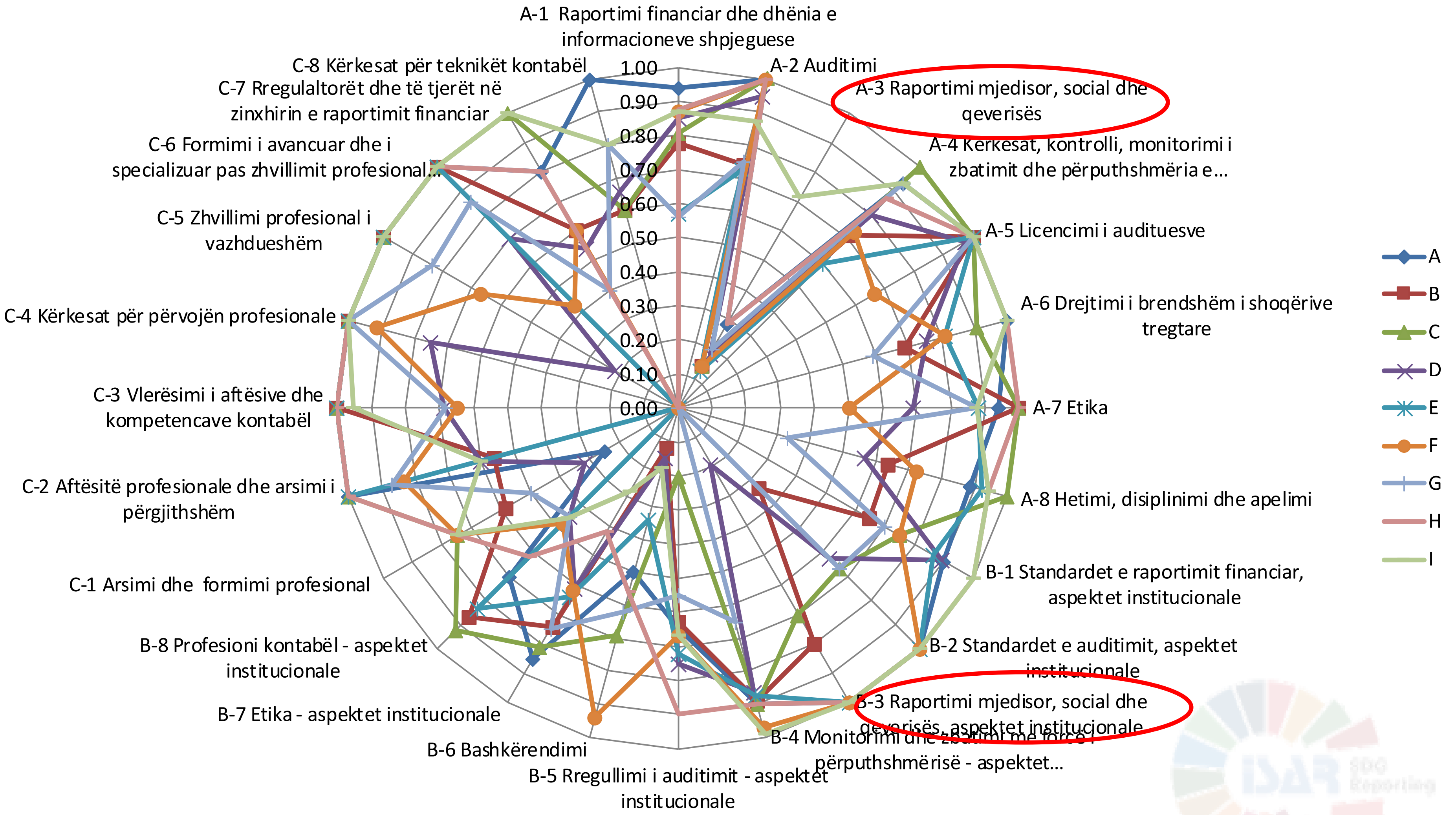

SFIDAT KRYESORE NË RAPORTIMIN E QËNDRUESHMËRISË

- Mungesa e kapacitetit rregullator, institucional dhe teknike për t'ua përshtatur mjediset kombëtare të raportimit të shoqërive tregtare ndaj kërkesave të reja që rrjedhin nga Agjenda 2030 dhe për të vlerësuar në mënyrë efektive kontributin e sektorit privat kundrejt arritjes së OZHQ-ve
- Mungesa e njëtrajtshmërisë në informacionet financiare të raportimit të qëndrueshmërisë në përgjithësi
- **Vështirësi në harmonizimin e qëndrueshmërisë me kuadrin monitorues të OZHQ-ve dhe treguesit e tij**
- Nevoja për bashkërendim më të mirë në të gjitha nivelet
- Mekanizma për mbledhjen e të dhënave në nivel kombëtar

Harmonizimi me agjendën e OZHQ-ve

Ndjekja dhe shqyrtimi në vijimësi i OZHQ-ve

HLPF

HIGH-LEVEL POLITICAL FORUM ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

- Platforma kryesore e OKB-së për ofrimin e udhëheqjes dhe orientimit politik për zhvillimin e qëndrueshëm.
- Rol qendror në ndjekjen dhe shqyrtimin në vijimësi të Agjendës 2030.
- Zhvillohet çdo vit nën kujdesin e ECOSOC-it dhe çdo 4 vjet nën kujdesin e GA-së.

Rrjedhojat për agjendën e kontabilitetit dhe të raportimit

Objektivi 12.6. Të nxiten shoqëritë tregtare, sidomos shoqëritë e mëdha dhe ndërkombëtare, të përqafojnë praktika të qëndrueshme dhe të integrojnë në ciklin e raportimit informacion mbi qëndrueshmërinë.

Kuadri Global i Treguesve për OZHQ-të

- Grupi ndërinstitucional i ekspertëve për treguesit e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (IAEG-SDG) është krijuar për hartimin e një kuadri treguesish global për monitorimin e zbatimit të Agjendës 2030.
- Kuadri global i treguesve është miratuar në mars 2017 dhe është miratuar nga Asambleja e Përgjithshme më 6 korrik 2017.
- ***17 OZHQ-të kanë 169 objektiva të lidhur dhe ka 232*** tregues për të cilët është arritur miratimi i përgjithshëm.
- IAEG-SDGs harton një raport që kërkon që monitorimi global të bazohet në të dhëna kombëtare të krahasueshme dhe të standardizuara.
- Kuadri ka efekt të drejtpërdrejtë në agjendën e raportimit të ndërmarrjeve.
- ***OZHQ 12.6.1 kërkon disponibilitetin e të dhënave dhe një mekanizëm për mbledhjen e tyre në nivel kombëtar***
- Kujdestarë të OZHQ 12.6.1 janë UNCTAD dhe UNEP

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

12.1 Implement the 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production Patterns, all countries taking action, with developed countries taking the lead, taking into account the development and capabilities of developing countries	12.1.1 Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies
12.2 By 2030, achieve the sustainable management and efficient use of natural resources	12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP
	12.2.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP
12.3 By 2030, halve per capita global food waste at the retail and consumer levels and reduce food losses along production and supply chains, including post-harvest losses	12.3.1 Global food loss index
12.4 By 2020, achieve the environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with agreed international frameworks, and significantly reduce their release to air, water and soil in order to minimize their adverse impacts on human health and the environment	12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement
	12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment
12.5 By 2030, substantially reduce waste generation through prevention, reduction, recycling and reuse	12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled
12.6 Encourage companies, especially large and transnational companies, to adopt sustainable practices and to integrate sustainability information into their reporting cycle	12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports
12.7 Promote public procurement practices that are sustainable, in accordance with national policies and priorities	12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans
12.8 By 2030, ensure that people everywhere have the relevant information and awareness for sustainable development and lifestyles in harmony with nature	12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (*a*) national education policies; (*b*) curricula; (*c*) teacher education; and (*d*) student assessment

Krahas OZHQ 12, një sërë treguesish të OZHQ-ve kanë lidhje me raportimin e ndërmarrjeve

Objektivi 6

Treguesit e lidhur:
6.3.1 Përqindja e ujërave të përdorura që trajtohet me parrezikshmëri
6.4.1 Ndryshimi i rendimentit të përdorimit të ujërave gjatë kohës
6.4.2: Niveli i stresit të ujërave: marrja e ujërave të ëmbla në raport me burimet e disponueshme të ujërave të ëmbla

Objektivi 7

Treguesit e lidhur:
7.2.1: Përqindja që zënë energjia e rinovueshme në konsumin total përfundimtar të energjisë
7.3.1: Intensiteti i energjisë i matur në raport me energjinë parësore dhe PBB-në

Objektivi 17

Treguesit e lidhur:
17.1.2: Ç'pjesë e buxhetit të brendshëm financohet me tatim-taksa të brendshme
17.17.1: Shuma e angazhuar për partneritetit publike-private dhe me shoqërinë civile

- Grupi Ndërqeveritar i Punës me Ekspertë për Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit dhe Raportimit (ISAR) është një pikë qendrore e OKB-së për çështje të kontabilitetit dhe raportimit të ndërmarrjeve.
- Krijuar në 1982 nga ECOSOC, organizuar nga Konferenca e OKB-së për Tregti dhe Zhvillim.
- Misioni kryesore: ndihma e harmonizimit ndërkombëtar dhe cilësisë së kontabilitetit dhe raportimit të ndërmarrjeve si një komponent kyç të përmirësimit të klimës së investimeve dhe biznesit.
- Në kuadër të Agjendës 2030, ISAR jep kontribut në rritjen e rolit që luan raportimi i ndërmarrjeve në vlerësimin e kontributit të sektorit privat në zbatimin e OZHQ-ve; lehtësimi i krahasueshmërisë dhe dobisë së raportimit të qëndrueshmërisë.

https://isar.unctad.org/

UNITED NATIONS CONFERENCE ON TRADE AND DEVELOPMENT

Produktet kryesore të UNCTAD-së

Identifikimi i sfidave, ofrimi i orientimeve...

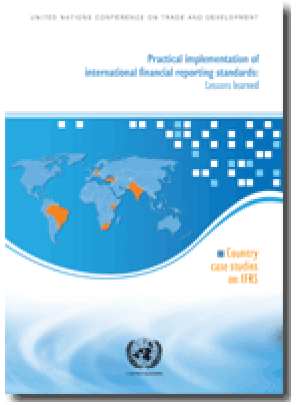

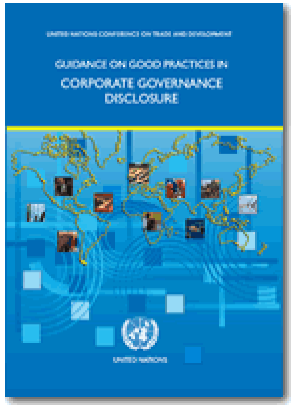

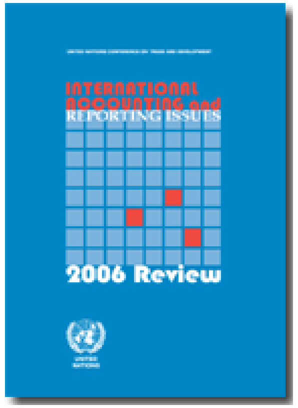

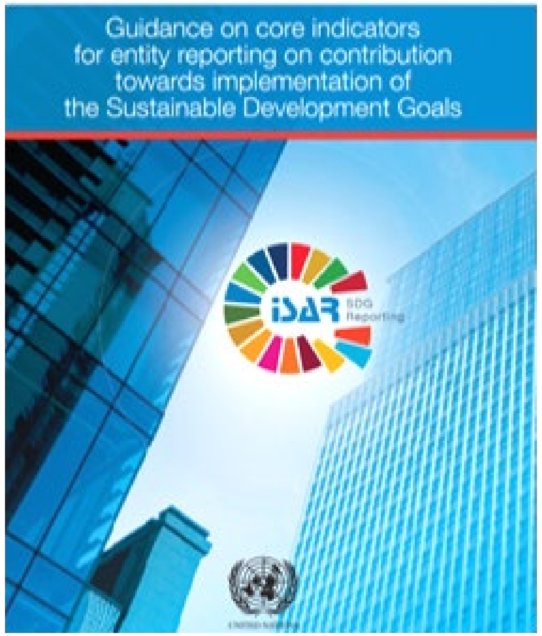

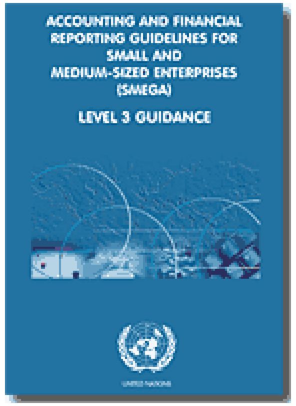

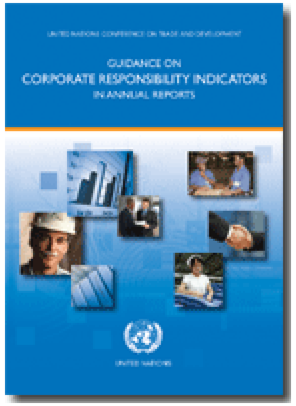

Udhëzues mbi treguesit kryesorë (GCI)

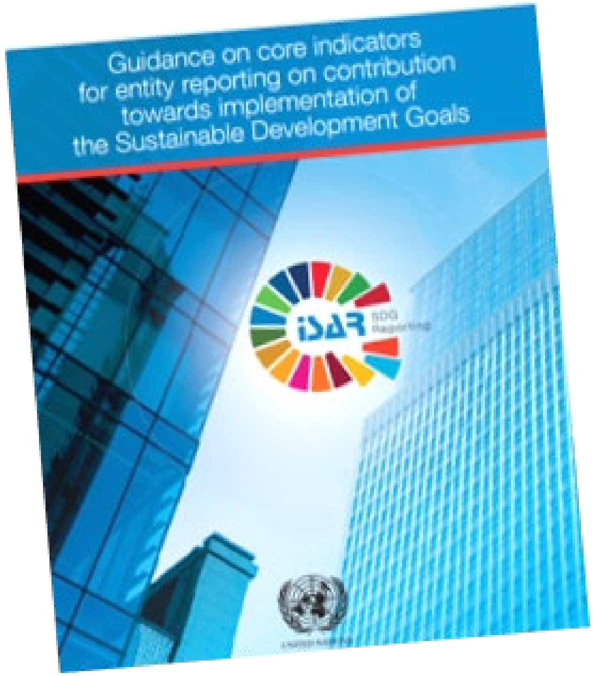

- Treguesit kryesorë janë ndërthurje e tendencave dhe nevojave në nivel mikro dhe makro
- Në përputhje me kuadrin e monitorimit të OZHQ-ve dhe në harmoni me nevojat e vendeve për monitorimin e arritjes së agjendës së OZHQ-ve
- Përzgjedhur mbi kritere për të qenë të matshme, të njëtrajtshme, të krahasueshme
- Mbulojnë fusha kryesore të përbashkëta për të gjitha bizneset, si përdorimi racional i burimeve natyrore dhe materiale (uji, energjia, toka, sipërfaqet e pastra, mbetjet), çështjet shoqërore, si mbrojtja e jetës dhe shëndetit të punëtorëve, ndjekja e formimit, barazia gjinore, qeverisja e mirë si praktikat kundër korrupsionit dhe kontributi ekonomik.
- ***Të zbatueshëm në sektorin publik***

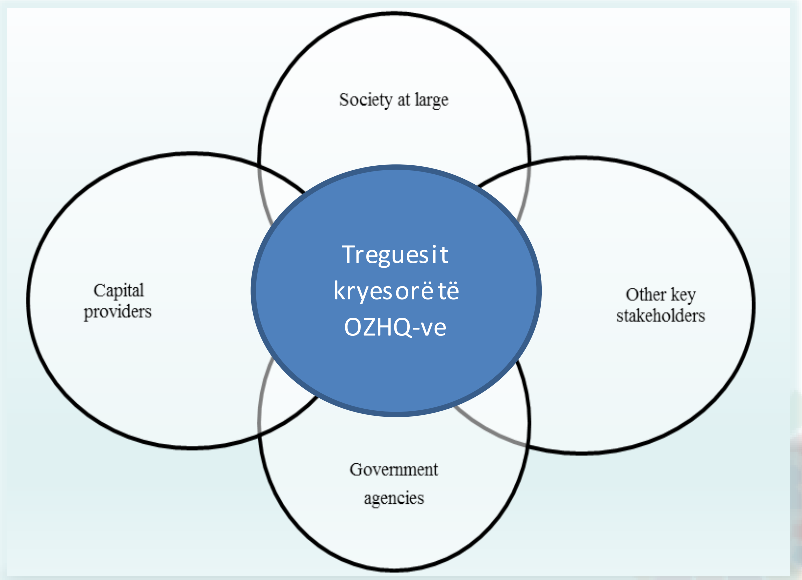

Është është njësoj për të gjitha bizneset?

- Ndikimi ekonomik (PBB, tatim-taksat)
- Përdorimi racional i burimeve natyrore (uji, toka, energjia, materialet), krijimi i mbetjeve, ndikimi në ndryshimin klimatik (theksuar në Raportin përfundimtar me rekomandime të Task-Forcës për dhënien e informacioneve shpjeguese në lidhje me klimën)
- Përdorimi racional i kapitalit njerëzor (siguria e punonjësve, pagat, aspektet gjinore, formimi, të drejtat e njeriut)
- Parimet e qeverisjes (rezistenca ndaj korrupsionit)

GCI

Katër fushat

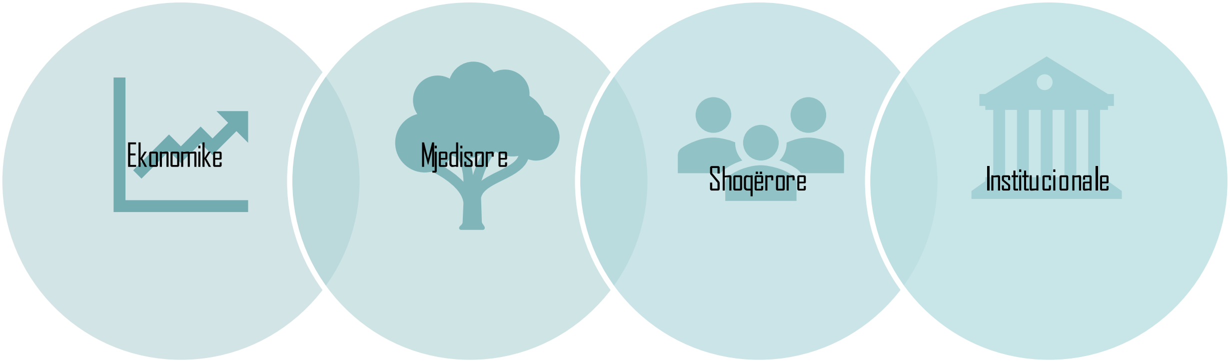

Treguesit kryesorë të GCI-së

Fusha ekonomike

- Të ardhurat buxhetore
- Vlera e shtuar (vlera e shtuar bruto, VSHB)
- Vlera e shtuar neto (VSHN)
- Tatimet dhe pagesa të tjera në shtet
- Investime të gjelbra
- Investime në komunitet
- Shpenzime gjithsej për kërkim dhe zhvillim
- Përqindja e prokurimeve lokale

Fusha shoqërore

- Përqindja e grave në poste drejtuese
- Numër mesatar orësh formimi në vit për punonjës
- Shpenzime për formim personeli në vit për punonjës
- Paga dhe përfitime personeli si përqindje e të ardhurave, sipas llojit dhe seksit
- Shpenzime për jetën dhe shëndetin e punonjësve si përqindje të ardhurave
- Shpeshtësia/përqindja e lëndimeve në punë
- Përqindja e punonjësve të mbuluar me kontrata kolektive

Fusha mjedisore

- Riciklimi dhe ripërdorimi i ujit
- Efikasiteti i përdorimit të ujit
- Stresi i ujërave
- Pakësimi i mbetjeve
- Ripërdorimi, rifutja në prodhim dhe riciklimi i mbetjeve
- Mbetjet e rrezikshme
- Gazet serrë
- Sasia e gazeve të çliruara serrë 2
- Lëndët dhe kimikatet që pakësojnë ozonin
- …rgjia e rinovueshme

Fusha institucionale

- Nr. mbledhjeve të këshillave dhe shkalla e frekuentimit
- Nr.dhe përqindja e anëtareve femra në këshilla
- Anëtarët e këshillave sipas grupmoshës
- Nr. mbledhjeve dhe shkalla e frekuentimit
- Shpërblimi total për anëtarë këshilli administrimi (si për anëtarët e brendshëm ashtu edhe ata të jashtëm)
- Shuma e gjobave të paguara ose për paguar
- Numër mesatar orësh formimi në vit për punonjës

Vendet që morën pjesë në rastet studimore

Vendet e përfaqësuara:

Kina	Kolumbia	Danimarka	Egjipti
Guatemala	India	Italia	Kenia
Vendet e Ulëta	Polonia	Rusia	Rusia
Afrika e Jugut	Tanzania	Turqia	Ukraina
	SHBA		

- Shikim i përgjithshëm i zbatimit të Udhëzuesit në disa shoqëri tregtare u krye në Egjipt dhe në SHBA
- Raste të tjera studimore janë në proces
- Të zbatuar në sektorin publik (universitet)

Manual trajnimi

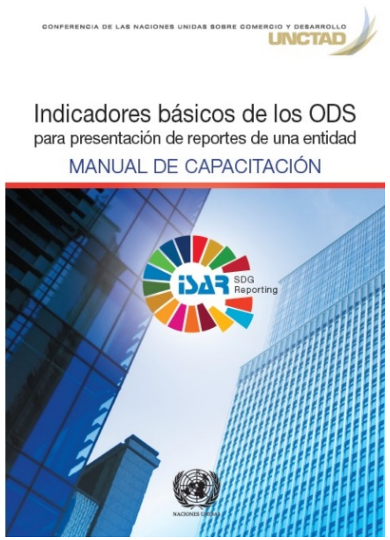

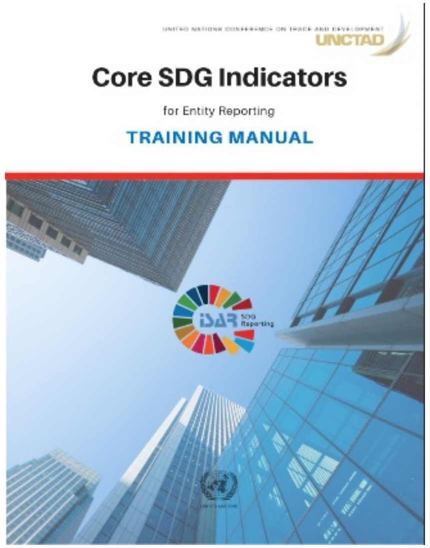

https://isar.unctad.org/training-materials/

Raste studimore

- ✓GCI si pikënisje e mirë drejt nxjerrjes së të dhënave të krahasueshme
- ✓Nevojitet ngritje e kapaciteteve

GCI

- ✓Udhëzues teknik për ta rritur disponibilitetin e të dhënave
- ✓4 kapituj me një listë referencash të përzgjedhura
- ✓Gjendet në gjuhët angleze dhe spanjolle

Manuali i trajnimit

- ✓Përkufizimi
- ✓Metodika e matjes
- ✓Burimet e mundshme të informacionit
- ✓Shembuj
- ✓Pyetje vlerësimi me zgjidhjet.

Bashkërendimi i nismës së GCI-së me punën e subjekteve të tjera të OKB-së në fushën e raportimit në sektorin privat

- *ISAR – agjencia qendrore në OKB për kontabilitetin dhe raportimin e ndërmarrjeve*
- *Përfundimet e miratuara në seancën 37 të ISAR-it: ... nxit sekretariatin e UNCTAD-it për të vijuar angazhimin me agjencitë përkatëse të OKB-së, si edhe me institucionet kryesore rajonale dhe ndërkombëtare që promovojnë punën për harmonizimin dhe krahasueshmërinë e kontabilitetit dhe raportimit të qëndrueshmërisë nga subjektet në sektorin publik dhe atë privat, me synim mundësimin e konvergjencës dhe përafrimit të mëtejshëm të kornizave dhe praktikave të raportimit dhe vijimin e hartimit të metrikës dhe instrumenteve për matjen dhe mbledhjen e të dhënave të besueshme në kohën e duhur për kontributin e sektorit privat kundrejt zbatimit të Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm...*

- DESA: GISD rekomandonte që GCI të mbahet parasysh nga anëtarët, për harmonizim me metrikën e WEF-së;
- Kompakti Global i OKB-së: në kuadër të komunikimit mbi progresin;
- Statistikat e OKB-së: inkorporonte GCI-në si raportim fillestar për kornizën e të dhënave statistikore të biznesit;
- UNEP: bashkëkujdestar për OZHQ 12.6.1 dhe harmonzimin me kërkesat minimale për raportimin e qëndrueshmërisë në Udhëzuesin mbi Metadatat 12.6.1;
- UNRISD: GCI përdoret si pikënisje për kornizën e treguesve të ndikimit ekonomik;
- UNDP: bashkërendim në vijimësi në kuadër të standardeve të OZHQ-ve për biznesin.

RRJEDHOJAT KYÇE PËR KONTABILITETIN DHE RAPORTIMIN NË SEKTORIN PUBLIK

- Nevoja për t'i për inkorporuar kërkesat e raportimit të qëndrueshmërisë në kuadrin e SNKSP-ve

- Përpjekje në drejtim të ngritjes së kapacitetit rregullator, institucional dhe teknik në të gjitha nivelet në këtë fushë

- Nevoja për rritje të bashkëpunimit me aktorë të ndryshëm, përfshirë në zbatimin e OZHQ-ve, fushat mjedisore dhe shoqërore, fushat e kontabilitetit financiar dhe kontabilitetit të drejtimit, fushën statistikore

UNCTAD

PROSPERITY FOR ALL

www.unctad.org

UNITED NATIONS
UNCTAD